

עפ"ת 7334/12/18 - יגאל בן דוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 7334-12-18 בן דוד נ' מדינת ישראל
עפ"ת 7394-12-18 בן דוד נ' מדינת ישראל
עפ"ת 7361-12-18 בן דוד נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת חיה זנדברג
מערער	יגאל בן דוד
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

פסק-דין

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופט ארנון איתן) מיום 21.11.2018 בהמ"ש 208-10-18;

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופט ארנון איתן) מיום 21.11.2018 בהמ"ש 205-10-18;

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופט ארנון איתן) מיום 21.11.2018 בהמ"ש 202-10-18.

הדיון בשלושת הערעורים אוחד.

הבקשות להארכת מועד להישפט

1. למערער נשלחו שלוש הודעות קנס (דו"חות מס' 90510995641, 90510602486, 90510906481), כולן בגין נהיגה במהירות מופרזת. הקנסות התבססו על מדידת מהירות במצלמת א-3. המערער שילם את הקנסות.

2. ביום 2.7.2018 הודיע משרד התחבורה למערער כי בשל צבירת נקודות הוא צפוי לפסילת רישיון נהיגה ולמבחן עיוני בנהיגה.

3. ביום 2.10.2018 הגיש המערער לבית המשפט קמא שלוש בקשות להארכת מועד להישפט בגין שלוש הודעות הקנס הנ"ל (המ"ש 208-10-18; המ"ש 205-10-18; המ"ש 202-10-18). טענתו של המערער בשלוש הבקשות הייתה זו:

ביום 6.9.2018 החליט בית משפט השלום לתעבורה בעכו (כב' השופט הבכיר יעקב בכר) לזכות את הנאשמים בפל"א 4745-08-13 מעבירות התנועה שיוחסו להם שם, ואשר תועדו במצלמה מסוג א-3, בקובעו כי "לא הוכח כי בוצעו הניסויים הדרושים לצורך בדיקת דיוק המדידה ואמינות המערכת. מדובר בהליך פגום ומוטב היה... שתו התקן לא היה מוענק למערכת מלכתחילה".

לטענת המערער, נוכח פסק-דין זה יש להתיר למערער לחזור בו מהודאותיו, שניתנו על דרך תשלום הקנסות, ולהאריך לו את המועד להישפט בגין שלוש הודעות הקנס הנ"ל. שכן - כך לטענתו - הקנסות שולמו והודאותיו ניתנו משום שסבר, בשגגה, כי מערכת א-3 אמינה.

4. ביום 21.11.2018 דחה בית המשפט קמא (כב' השופט ארנון איתן) את שלוש הבקשות, לאמור:

"בבקשה להארכת מועד נדרש בית המשפט לבחון תחילה אם ניתן טעם המצדיק אי עמידה במועד שנקבע, ואם ימצא שאין כזה, יבחן בית המשפט אם ייגרם למבקש עיוות דין במקרה שבקשתו תידחה. עמדתי כי בעניינינו הטעם המועלה בבקשה (פס"ד שניתן במסגרת הליך אחר, אודות אמינות מצלמות א/3) והמתייחס הן לשיהוי בהגשת הבקשה והן לעיוות הדין שייגרם למבקש באם בקשתו תידחה, אינו חוסה תחת אותם קריטריונים שהוזכרו לעיל, ודאי לא ביחס לדו"חות מסוג 'ברירת משפט' אשר שולם על ידי המבקש, ושעניינו הפך חלוט...

...נימוקי הבקשה כפי שניתן לתמצת אותם נוגעים רובם ככולם בפסיקה שניתנה במשפט אחר וביחס להליך אחר, ואין בהם כדי להוות טעם המצדיק חזרה מהודיה, זאת בהתאם לקריטריונים הקבועים בפסיקה ביחס לטענה זו, ובמיוחד שעה שמדובר בקנס ששולם".

5. על ההחלטות הדוחות את שלוש הבקשות להארכת מועד להישפט הוגשו שלושת הערעורים הנוכחיים, שהדיון בהם אוחד.

הערעורים

6. ב"כ המערער טען כי יש להתיר למערער לחזור בו מהודאותיו, ולהאריך לו את המועד להישפט בגין שלושת הדו"חות הנ"ל. לטענתו, משמעות פסק הדין שניתן בפל"א 4745-08-13 היא כי לא ניתן להסתמך על מצלמת א/3 כראיה, ומשכך קיים טעם המצדיק להתיר למערער לחזור מהודאותיו, שכן - כך לטענתו - הקנסות שולמו והודאותיו ניתנו בהסתמך על מצגן השגוי של הרשויות, לפיו המצלמות אמינות.

7. מנגד, ב"כ המדינה טען כי דין הערעורים להידחות. לטענתו, מששילם המערער את הקנסות, רואים אותו כמי שהודה באשמה, הורשע ונשא את עונשו, ובנסיבות המקרה, אין מקום להתיר למערער לחזור בו מהודאותיו. לדברי ב"כ המדינה, פסק-הדין שניתן בפל"א 4745-08-13 ניתן בתיק אחר, שאינו מנחה ואינו מחייב בתיקים נוספים. ב"כ המדינה הוסיף והבהיר כי עמדתה העדכנית של המדינה היא שמצלמת א/3 היא אמינה, ולכן בתיקים שעניינם פעולתה של המצלמה, המדינה מתעדת להביא עדים שיבססו - כך לטענת המדינה - את העמדה כי המצלמה אמינה.

דין והכרעה

8. דין הערעורים להידחות.

9. המסגרת המשפטית בעניינינו מותווית בסעיפים 229-230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. סעיף 229(ח) לחוק סדר הדין הפלילי קובע ברישא כי "שילם אדם את הקנס רואים אותו כאילו הודה באשמה בפני בית המשפט, הורשע ונשא את עונשו". מכאן כי בשעה שהמערער שילם את הקנסות בגין שלושת הדו"חות הנ"ל, הוא, למעשה, הודה, הורשע ונשא את עונשו בגין עבירות המהירות האמורות.

10. עם זאת, סעיף 229(ח) מוסיף וקובע בסיפא כי הוראות הסעיף לא יחולו "על אדם שבית המשפט החליט לקיים את משפטו אף על פי שהודיע באיחור על רצונו להישפט כאמור בסעיף 230".

11. לכן על מנת להכריע בשאלה האם יש מקום להיעתר לבקשות המערער להארכת מועד להישפט בגין שלושת הדו"חות הנ"ל, יש לפנות ולעיין בסעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי. סעיף זה הוא המתווה את גדרי שיקול דעתו של בית המשפט בסוגייתנו. סעיף 230 קובע כך:

"...בית המשפט רשאי לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים

האמורים בסעיף 229(ה) [=היינו, כי "הבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמנעו ממנו להגישה במועד והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה"]... או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו".

12. מהסעיף עולה כי בית המשפט רשאי להתיר לאדם להישפט באיחור, מקום בו התקיים אחד משני אלה: **האחד**, כי "הבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש". **השני**, כי קיימים "נימוקים מיוחדים שיפרט בהחלטתו".

13. אף אחד מהתנאים הללו לא התקיים בענייננו. עבירות המהירות נשאו ענייננו בוצעו לפני כשנה, בסוף שנת 2017. הקנסות בגינם שולמו, ואין זאת אלא כי המערער סבר - משעה שהקנסות שולמו על ידו - כי אכן העבירות בוצעו על ידו.

14. טענת המערער לפיה, כביכול, פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בפל"א 4745-08-13 יכול להצדיק, הוא כשלעצמו, בקשה להארכת מועד להישפט כשנה לאחר ביצוע העבירות ולאחר שהקנסות שולמו, היא טענה שאינה יכולה להתקבל.

15. משמעותה האמתית של טענת המערער היא כי יש לראות בפסק-הדין בפל"א 4745-08-13 כאילו היה הוא תקדים מחייב או פסק-דין היוצר השתק פלוגתא בין המדינה ובין כל נאשם שהוא בעבירת תעבורה, שיסודה בצילום במצלמת א/3, גם לאחר שהנאשם הודה והורשע בביצוע עבירות אלו. טענה זו דינה להידחות.

16. פשיטא שפסק-דין של בית משפט שלום - ובכלל זה פסק-הדין בפל"א 4745-08-13 - אינו בבחינת תקדים מחייב. וראו סעיף 20 לחוק-יסוד: השפיטה, שקובע כי הלכות בית המשפט העליון הן, והן בלבד, שמהוות תקדים מחייב.

17. כמו כן, פסק-הדין בפל"א 4745-08-13 אינו יכול ליצור, רטרואקטיבית, כשנה לאחר ביצוע העבירה ולאחר תשלום הקנסות, השתק פלוגתא כלפי המדינה. אמנם כן, "תורת השתק פלוגתא קנתה לה אחיזה בישראל גם כשמדובר במשפט פלילי" (ע"פ 447/88 **לונטהל נ' מדינת ישראל**, פ"ד מד(2) 1, 5 (1990)), אולם בענייננו לא התקיים אחד מתנאי היסוד להיווצרותו של השתק פלוגתא, הוא התנאי בדבר זהות הצדדים, שכן המערער לא היה צד להליך בפל"א 4745-08-13, וכידוע, כלל השתק פלוגתא מותנה בהתקיימותם של ארבעה תנאים בסיסיים, ובהם הדרישה לזהות הצדדים. כדברי כב' השופט דנציגר:

"השתק פלוגתא לא יחול אלא בהתקיים ארבעה תנאים עיקריים: קיומה של זהות עובדתית ומשפטית בין הפלוגתא שהוכרעה במסגרת פסק הדין הראשון לבין זו העומדת לדיון במקרה הנדון; שנית, קביעתו של ממצא פוזיטיבי באותה פלוגתא במסגרת פסק הדין הראשון, להבדיל ממצא שנקבע עקב היעדר הוכחה; שלישית, נדרש כי ההכרעה בפלוגתא הייתה חיונית לתוצאה הסופית שנקבעה בהתדיינות הראשונה; תנאי רביעי לביסוסו של השתק פלוגתא הוא **זהות בעלי הדין בהתדיינות הראשונה שהוכרעה ובהתדיינות המאוחרת, או היות הצדדים בהתדיינות המאוחרת חליפיהם של הצדדים בהתדיינות הראשונה או היותם 'קרובים משפטיים' לבעלי הדין שהתדיינו במקרה הראשון**" (ע"א 9551/04 **אספן בניה ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל** (2009), בפסקה 14 לפסק הדין. ההדגשה הוספה).

18. על כן, משלא התקיים התנאי היסודי של זהות הצדדים, יש לומר שפסק-הדין בפל"א 4745-08-13 אינו יוצר השתק פלוגתא בהליכים הנוכחיים, ומכל מקום בוודאי שאין הוא יוצר "השתק פלוגתא", שיש בו כדי להביא לכלל מסקנה כי יש מקום להיעתר לבקשות המערער להארכת מועד להישפט, וזאת בחלוף שנה מאז ביצוע העבירות ולאחר שהקנסות שולמו.

19. הדברים אף מתחייבים ממהותה של הבקשה להארכת מועד להישפט:

"סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982 נדרש לבקשת הישפטות באיחור... בקשת המבקש לזנוח את הפרוצדורה ולהתמקד במהות, שובת לב ככל שתהא, אין בה כל ממש, שכן אם תתקבל טענתו, משמעות הדבר שלא יהיה לכך סוף... אין להלום דבר זה, ולא זו הייתה כוונת המחוקק ביצירת האפשרות של עבירות ברירת משפט, שכל מהותן לייעל ולקצר הליכים" (דברי כב' השופט רובינשטיין ברע"פ 9580/11 **יוסף נ' מדינת ישראל** (2011), בפסקה ה להחלטה).

20. על כן, משהעבירות המדוברות בוצעו לפני כשנה, משהקנסות שולמו לפני זמן רב, ונוכח העובדה שאין בפסק-הדין בפל"א 4745-08-13 משום נימוק משפטי המקיים את דרישות הדין לעניין הארכת מועד לבקשה להישפט, אזי דין הערעורים להידחות.

אשר על כן, הערעורים נדחים.

ניתן היום, י"ח טבת תשע"ט, 26 דצמבר 2018, בהעדר
הצדדים.